

AM
PUBLICACIONS
DE L'ABADIA
DE
MONTSERRAT

QUESTIONS DE VIDA CRISTIANA

Febrer 1975

Volum dedicat a

L'ESGLÉSIA A LA CATALUNYA
CONTEMPORÀNIA. MOVIMENTS
I INSTITUCIONS

EXPOSICION

Gent de l'Opus Dei a Catalunya

per

Ferran Blasi Birbe

GENT DE L'OPUS DEI A CATALUNYA

Uns dies de novembre del 1972

No rarament el Fundador i President General de l'Opus Dei, Mons. Josemaria Escrivà de Balaguer, ha fet estades a Barcelona. Una d'elles va ésser l'any 1972, durant la segona meitat de novembre. A diversos llocs de la ciutat, bastants milers de persones —socis i associades de l'Opus Dei, i parents, amics, col·laboradors— van tenir ocasió d'un contacte personal amb el Fundador de l'Opus Dei. La premsa d'aquells dies es va ocupar amb detall d'algunes de les reunions que van tenir lloc amb aquella finalitat. A l'Escola Esportiva Brafa, per exemple, situada al barri de Les Roquetes, hi va haver unes reunions que no van perdre en cap moment el caràcter familiar, per bé que hi participessin a vegades més de cinc mil persones. En aquestes reunions, Mons. Escrivà de Balaguer responia a preguntes que li feien persones de tota edat i condició; les qüestions partien de les circumstàncies de la vida de cadascú.

Jo mateix, aquells dies, dins la meua tasca habitual en el camp de la informació vaig referir-me a aquell fet. Era evident la varietat de les persones pel que feia a edat, condició, professió, estat, etc.: homes, dones, jovent, pares de família, malalts, intel·lectuals, obrers, administratius, sacerdots. Hi havia també persones procedents de diversos països estrangers. Aquell espontani aplegament ocasionat per la presència a Barcelona de Mons. Escrivà de Balaguer venia a ser com una imatge sensible de la realitat constituïda per l'Opus Dei: una Associació catòlica internacional, integrada per laics —que són normals ciutadans que treballen en qualsevol activitat temporal, cadascun en la que va escollir, per guanyar-se la vida i per acomplir amb el seu treball una funció social, amb absoluta llibertat i responsabilitat personal— i per sacerdots seculars. «Aquell qui rep la vocació de l'Opus Dei obté una nova visió de les coses que el volten —es llegeix a *Converses amb Mons. Escrivà de Balaguer*—: llums noves en les seves relacions socials, en la seva professió, en les seves preocupacions, en les seves tristeses i les seves alegries. Ni un sol instant deixa de viure enmig de tot això...» (n. 62).

Temes que interessen

Aquells dies Mons. Escrivà de Balaguer va parlar a tothom de treball ben fet, de diàleg amb Déu, de devoció a la Mare de Déu, d'amor a l'Església i al Papa, de santedat personal, de freqüentar els sagraments —amb especial referència a la confessió i a l'eucaristia—, de la santedat del matrimoni, d'amor humà i sobrenatural, d'estimar tothom i saber conviure amb tothom. Recordà als joves la necessitat de donar testimoniatge del Crist en tots els ambients, i els exhortà a viure la pietat personal i a esforçar-se a practicar totes les virtuts: la sinceritat, la lleialtat, la laboriositat, la justícia, la caritat, la castedat. Als sacerdots els parlà de posar cura en la vida interior, de fraternitat, d'esperit de sacrifici, de servei a totes les ànimes, de fidelitat a l'Església, de veneració i afecte als bisbes.

En aquelles reunions el Fundador de l'Opus Dei acomplia una funció característica de l'Obra: donar formació doctrinal i ascètica a les persones que acudeixen a ella, perquè puguin aconseguir més eficaçment la santedat i contribuir a la dels altres. L'Opus Dei es manifestava com allò que és: una gran catequesi.

Les persones i les activitats

Una característica de l'Opus Dei era aquella mateixa varietat en les alludides reunions, pel que fa a la situació, estat, condició, etc., de la gent que hi participava. No calia fer cap estadística per adonar-se que aquella diversitat era, poc més o menys, la que és pròpia de la societat de la qual aquelles persones són part integrant; i allí també eren majoria la gent corrent, els qui no ocupen pas els més enlairats nivells quant a qualificació professional o situació econòmica.

El corrent en l'Opus Dei és el treball de cada u en la seva professió, en la seva llar, a la fàbrica, a l'oficina, al taller, en una activitat esportiva, a la universitat, a l'hospital, en la vida pública, en el periodisme, en el camp, en una parròquia. I en aquest terreny de l'activitat personal, com en les qüestions ideològiques, filosòfiques o teològiques opinables, els socis de l'Opus Dei tenen i exerceixen la mateixa llibertat i autonomia que els altres catòlics. Les directrius que donen els qui dirigeixen l'Obra són normes espirituals adreçades a la pràctica de les virtuts cristianes i a promoure la realització d'una tasca apostòlica.

La majoria dels socis de l'Obra són persones casades, que procuren viure plenament el cristianisme en llur circumstància civil. Els altres decideixen romandre celibataris per a dedicar més temps a les tasques de formació dels altres socis i a les diverses activitats apostòliques. Tots viuen la mateixa vocació cristiana, bé que les situacions personals siguin tan diferents. Per això l'existència d'un pluralisme en les coses temporals entre els socis de l'Opus Dei és cosa natural i lògica. Menys de dos anys després de la fundació, escrivia Mons. Escrivà de Balaguer: «La nostra pluralitat no és per a l'Obra un problema: al contrari, és una manifestació de bon esperit, de vida corporativa límpida, de respecte a la legítima llibertat de cada u, perquè *ubi autem spiritus Domini, ibi libertas* (2 Cor 3, 17), on hi ha l'Esperit del Senyor hi ha la llibertat» (*Carta*, Madrid, 24-III-1930). Amb una distància de trenta-vuit anys, un periodista recollia la mateixa idea en una entrevista amb Mons. Escrivà de Balaguer: «Els socis de l'Opus Dei s'han unit *només* per seguir un camí de santedat, ben definit, i per collaborar en determinades obres d'apostolat. Llurs compromisos recíprocs exclouen tota mena d'interès personal, pel sol fet que en aquest camp tots els socis de l'Opus Dei són lliures i, per tant, cadascun d'ells segueix el seu propi camí, amb finalitats i interessos distints i a vegades contraposats» (*Converses amb Mons. E. de B.*, n. 67).

L'Opus Dei a Catalunya

Con es pot suposar, ja que ens hem referit a reunions celebrades a Barcelona —i en dies anteriors n'hi havia hagut en altres indrets de la Península Ibèrica— la major part dels assistents eren de la ciutat de Barcelona i de les diverses contrades catalanes. Per això, si algú preguntava per l'Opus Dei a Catalunya, calia pensar que en un cert aspecte —com a tots els països on l'Obra és present— era en primer lloc el treball de gent com aquella, que tenia el desig de santificar-se en llurs particulars circumstàncies familiars i professionals. Cavia imaginar-se el que podia ésser la vida ordinària de persones com aquelles que, en la sala on se celebrava la reunió, a partir d'una anècdota, d'una dificultat humana o d'un motiu d'alegria, feien alguna pregunta que suggeria una resposta útil per a santificar la realitat de la vida ordinària. No fóra possible, però, traduir en xifres el contingut sobrenatural d'aquell treball, ni fer estadís-

tiques o gràfiques d'allò que la gràcia de Déu toca d'una manera o d'una altra: l'ajuda moral que deriva de l'amistat, l'afecte espiritualment estimulador d'una mare a un fill, la conversa orientadora d'un mestre amb un alumne, els consells que dóna un sacerdot en l'administració del sagrament de la penitència, les lluites personals, les mocions de l'Esperit Sant en una ànima, les vicissituds de la relació personal de cada home amb Déu. I Déu es val normalment de tot això per comunicar-se amb els homes.

Una escola esportiva

El lloc on se celebraven les alludides reunions —l'Escola Esportiva Brafa— podia fer pensar també en determinades activitats que l'Opus Dei anima i que, en tenir una localització geogràfica, poden certament col·locar-se sota un epígraf com el de «L'Opus Dei a Catalunya», tot i que en el conjunt de la labor no constitueixin més que un aspecte i no absorbeixin més que una part petita del treball dels socis i de les associades. La sala de les reunions eren unes pistes cobertes que l'Escola Esportiva Brafa havia estrenat no feia gaire, juntament amb altres instal·lacions. Es tracta d'una tasca professional en el camp de l'educació física, a la qual contribueixen amb una dedicació professional seriosa un munt de persones, tasca que és destinada a tenir una projecció en el camp de la formació humana de gent jove especialment, i una irradiació apostòlica. Era una labor que havia nascut petita, i que es va anar fent gran. El que es veia allí eren els instruments d'una labor que estava en marxa des de feia anys, d'ençà que un grup de xicots —estudiants i treballadors, dels quals uns eren de l'Obra i d'altres no—, cap a l'any 53, a la barriada d'Hostafrancs, establiren contactes amb gent jove, amb vista a realitzar seriosament activitats esportives. De primer, en un lloc provisional de reunió començaren a treballar, després van poder utilitzar un camp i unes modestes instal·lacions a La Bordeta, i allí va començar a funcionar una escola esportiva. La tasca va augmentar i calgué trobar un altre lloc: la labor de formació humana en l'àmbit de l'esport que havia començat entre Barcelona i l'Hospitalet es traslladà a Les Roquetes, a uns terrenys més adequats, amb les construccions imprescindibles. Mentrestant, els alumnes de l'antiga escola s'havien fet grans, alguns d'ells havien adquirit una qualificació professional en matèria esportiva, i col·laborarien en el quadre d'especialistes,

professors i monitors. I actualment, en aquesta etapa del Brafa són alguns milers les persones que participen regularment en les activitats; i les famílies dels nois —en nombre important, immigrants que viuen en aquell barri— poden beneficiar-se de la formació humana i espiritual que es pot rebre al Brafa, que resulta ésser un veritable centre d'integració social. La labor del Brafa —com la d'activitats semblants dirigides per l'Opus Dei, sempre en el camp de l'ensenyament, de la formació humana o de l'assistència social— és resultat de les col·laboracions més diverses: dels professors, dels pares dels alumnes, del personal administratiu, dels nois, de les persones que fan la neteja, o d'aquells qui, amb una dedicació de temps o amb mitjans econòmics, n'asseguren el funcionament. I tots procuren realitzar llur comesa, sempre amb més qualitat professional, amb més esperit de servei, i responent a una necessitat social.

Altres obres corporatives

Així han anat sorgint al llarg d'aquests anys diverses obres corporatives de l'Opus Dei: el «Collegi Major Monterols» inaugurat l'any 1949 —l'any passat celebrà, doncs, el seu 25è aniversari— és una mostra de la preocupació de l'Obra en el camp universitari, i resultat de la iniciativa i de l'estímul de Mons. Escrivà de Balaguer, que comptava amb una llarga i decisiva experiència en aquest terreny: les seves aules han estat un lloc de cristallització de moltes inquietuds intel·lectuals, i moltes generacions d'alumnes hi han pogut rebre una sòlida formació espiritual i humana.

De més recent creació, no lluny de la nova ciutat universitària, a Esplugues del Llobregat, el «Collegi Major Dàrsena», per a noies, és una altra mostra d'aquell tipus de labor.

Començaments

El fet de veure ben present l'Obra en una determinada zona geogràfica feia pensar que el mateix succeeix en molts d'altres països del món. I això per diferents circumstàncies: persones d'un país que en motiu d'un viatge coneixen l'Opus Dei i de retorn a casa seva són el principi d'una nova expansió de l'Obra allí; professionals que per motius de treball, de recerca científica, etc., van

a una altra nació i així ajuden a difondre l'esperit de l'Opus Dei. L'Obra, en efecte, ha estat de fet, des dels seus inicis, universal. Nascuda a Madrid l'any 1928, i la Secció de dones el 1930, un dels primers socis, Isidoro Zorzano, era de nacionalitat argentina: un enginyer industrial que morí l'any 1943 el procés de beatificació del qual està en curs; ja abans del 36 l'Opus Dei va tenir una primera projecció cap a la perifèria, primerament cap a València, i d'aquella fase són alguns socis de l'Obra, valencians. El 1935 ja tot estava preparat per a iniciar la tasca a França, concretament a París, i el Fundador pensava en el moment de venir de manera estable a Catalunya. Va esclatar la guerra d'Espanya, i després la guerra mundial, i els plans van haver d'adaptar-se a les noves situacions creades.

Podem recordar aquí, entre parèntesis, que el Fundador de l'Opus Dei havia estat uns dies a Barcelona, en les difícils circumstàncies de la guerra, l'any 37, camí d'Andorra. El van acompanyar en el viatge alguns dels primers socis de l'Obra, entre ells Josep Maria Albareda, aleshores catedràtic de Ciències en un Institut de Madrid, i més tard catedràtic de Geologia a la Universitat de Madrid, i Secretari General del Consell Superior d'Investigacions Científiques. Són detalls que queden recollits en el llibre d'Enrique Gutiérrez Ríos: *José Maria Albareda. Una época de la cultura española*, C.S.I.C., Madrid 1971, en la qual es posa de manifest (vegeu especialment les pàgines 158-160) l'estima que havia tingut sempre per les institucions culturals catalanes i que demostra els difícils anys de la postguerra.

Pel que fa a la major part d'Espanya, es va haver d'esperar el tancament del parèntesi del 1936-39 per a treballar amb una certa normalitat. De tota manera, dels contactes amb els socis de l'Opus Dei, i singularment amb el seu Fundador, n'havia quedat un bon nombre de persones interessades per l'Obra i que, de retorn al lloc del seu treball habitual, com estudiants o professionals, sentiren clarament la crida a l'Obra.

Primers anys a Barcelona

No devien ser aquells uns anys fàcils. Com que el qui escriu aquestes pàgines és barceloní, li escau de fer una referència a un

capítol: el de les dificultats que a la seva ciutat van trobar aquells socis de l'Obra que hi treballaven aquells anys. A aquestes dificultats es referia el Fundador de l'Obra quan, anys més tard, deia: «Quan tot just havia nascut (l'Obra), ja va trobar l'oposició dels enemics de la llibertat individual i de persones tan aferrades a les idees tradicionals, que no podien entendre la vida dels socis de l'Opus Dei, ciutadans corrents, que s'esforcen a viure plenament llur vocació cristiana sense deixar el món» (*Converses amb Mons. E. de B.*, n. 33).

Val a dir que devia tenir molt a veure amb tot allò la impressió de novetat que produïa la manera com aquells homes de l'Opus Dei vivien l'Evangeli. Podia semblar a alguns una novetat perillosa la crida de tots els homes —i en concret dels laics— a la santedat, i la convicció que era possible de viure en plenitud l'esperit cristià en la concreta situació de cada u. En certs ambients religiosos, dominats per un exclusivisme en què la mentalitat de partit únic no era pas solament una patent de la política del moment, havia pogut xocar l'esperit que impregna el punt 291 de *Camí*: «Tens obligació de santificar-te.— Tu també.— ¿Qui es pensa que això és tasca exclusiva de sacerdots i religiosos? A tothom, sense excepció, va dir Nostre Senyor: «Sigueu perfectes com el meu Pare Celestial és perfecte». Estava encara lluny el moment en què la constitució *Lumen Gentium*, del Concili Vaticà II, diria amb solemnitat coses semblants. Es començava a veure que ja ningú no podria raonablement reivindicar monopolis ni exclusives en matèria d'ànimes, de santedat o d'apostolat. No era d'estranyar que es repetís una vella història, la dels primers cristians, que oferien amb alegria la incomprensió, i més si venia d'alguns que «es pensaven que feien una cosa agradable a Déu».

És cert, doncs, que els entrebancs no es devien pas solament al tarannà dels barcelonins, que no tenen pas l'exclusiva del defecte de parlar amb lleugeresa d'allò que no es coneix prou bé.

Era lògic, per altra banda, que, entre els qui observaven de la vora el treball d'aquells homes, l'esperit que els empenyia despertés simpaties, atragués persones generoses i cors rectes.

I. Abat Escarré

Tanmateix era natural que no manqués el bon sentit, com el que mogué l'Abat Coadjutor de Montserrat, Dom Aureli M. Escarré,

pel maig del 1941, a escriure al bisbe de Madrid. Sovint hom feia preguntes als monjos de Montserrat a propòsit de l'Opus Dei. Res de millor, doncs, que escriure al bisbe de la diòcesi on l'Obra s'inicià, demanant informació, i poder-ne fer així un criteri. No es féu esperar la contesta del bisbe. El Dr. Eijo y Garay respon en termes convincents, en una lletra de la qual és aquest paràgraf, que en certa manera la resumeix: «Perquè, cregui'm, Revdm. P. Abat, l'*Opus* és veritablement *Dei* (L'Obra és veritablement de Déu, diu el bisbe, jugant amb les paraules), des de la idea, i en tots els seus passos i treballs». El bisbe raonava la rotunditat de la conclusió, i s'estenia en elogis al Fundador i als socis de l'Obra, que no són ara del cas reproduir.

A Roma

En el transcurs d'aquests anys, la Mare de Déu de la Mercè ha rebut moltes visites del Fundador de l'Opus Dei, que han estat acompanyades, sens dubte, de la seva pregària per la ciutat i la seva gent. Aquí s'embarcaria en direcció a Itàlia l'any 1946, per al seu viatge a Roma, que des d'aquell any seria el lloc de la seva residència.

L'Obra, que ja va néixer «romana», és a dir catòlica, universal (vegeu *Converses amb Mons. E. de B.*, n. 71) —a més, des de feia temps hi havia socis de l'Obra a Roma— apareixeria ara «romana» d'una manera particular. «Per a mi, després de la Trinitat Santíssima, de la nostra Mare la Verge, dins la jerarquia de l'amor, ve el Papa. No puc oblidar que va ser Sa Santedat Pius XII qui va aprovar l'Opus Dei, quan a més d'un aquest camí d'espiritualitat semblava una *heretgia*; i tampoc no oblidó que els primers mots d'estimació i afecte que vaig rebre a Roma, el 1946, me'ls va dir el qui aleshores era Monsenyor Montini. També tinc molt gravat l'encís afable i paternal de Joan XXIII, de totes les vegades que vaig tenir l'ocasió de visitar-lo. Un cop li vaig dir: «tots els homes, catòlics o no, sempre han trobat en la nostra Obra un lloc amable: no he après l'ecumenisme, de la Vostra Santedat...» I el Sant Pare Joan reia, emocionat. Tots els Pontífexs Romans han tingut de sempre comprensió i afecte envers l'Opus Dei» (*Converses amb Mons. E. de B.*, n. 46).

Creixença

No cal cercar unes fites per a marcar la trajectòria d'aquests anys, que és la d'un normal desenvolupament. Junt amb la irradiació apostòlica de socis i associades, amb motiu de llur treball i de totes llurs activitats, hi ha la tasca ministerial dels sacerdots, especialment en la predicació i administració dels sagraments.

Com una contribució més a una tasca de renovació espiritual, els sacerdots de l'Obra, que són i se senten sacerdots diocesans en totes les diòcesis en què es troben, han participat en la direcció de cursos de recés espiritual, convivències, etc., en diferents llocs. Un d'ells ha estat Castellldaura. Centre que funciona des de fa més de vint anys i que ha vist la presència de persones de tot estat i condició que han anat a cercar mitjans per a fomentar una espiritualitat en la qual té un lloc preeminent el treball, valor certament universal, i que no cal dir que és en aquest país particularment apreciat: «Santificar el treball, santificar-se en el treball i santificar els altres amb el treball» és una coneguda fórmula de Mons. Escrivà de Balaguer.

Els naturals contactes per motius professionals, de família, d'amistat, i en alguns casos també la relació amb les activitats organitzades per l'Opus Dei i amb el ministeri dels sacerdots, han fet possible que en totes les contrades de Catalunya hi hagi nombroses persones que són socis o col·laboradors de l'Opus Dei, i sovint disposin d'algun lloc on poden més fàcilment rebre una formació espiritual i un estimul apostòlic. Així, per exemple, a Terrassa, Manresa, Sabadell, Lleida, Girona, Vic, Tarragona, Igualada, Reus, Badalona, etc.

Necessitats socials sentides i iniciatives diverses estan a l'origen de diverses tasques d'ensenyament. A l'Hospitalet del Llobregat han sorgit, per exemple Xaloc, centre d'ensenyament mitjà i professional, per a nois, i Pineda, escola professional per a la dona.

A Viaró, col·legi situat a Sant Cugat del Vallès hi ha cursos de la secció diürna, i de la secció de la tarda per als qui treballen durant el dia; alumnes de diferents nivells socials i econòmics coincideixen a les mateixes aules, on reben la mateixa formació. L'Escola Llar, per a noies, orienta les seves ensenyances professionals especialment cap a la decoració, la llar i el secretariat.

El Concili Vaticà II

Amb una part d'aquests anys ha coincidit el Concili Vaticà II. Tampoc no s'ha d'assenyalar com a fita. El darrer Concili, com a esdeveniment major de la vida de l'Església, ha estat sentit com a cosa pròpia per tots els socis de l'Opus Dei, que han pogut, a més, experimentar la joia de veure com els documents emanats del Concili han vingut a confirmar allò que des del primer moment ha anat ensenyant el Fundador de l'Opus Dei, i que ha estat objecte d'un ensenyament viscut pels socis i associades de l'Obra; per exemple, a propòsit de la vocació cristiana del laïcat, de la revaloració del treball ordinari i de la dignitat de la vocació del cristià que viu i que treballa en el món, quan la Constitució dogmàtica *Lumen Gentium* ha recordat a tots els cristians que han de sentir-se plenament ciutadans de la ciutat terrenal, treballant en totes les activitats humanes, amb competència professional i amb amor envers tots els homes, cercant la santedat, a la qual són cridats pel sol fet d'haver rebut el baptisme (vegeu *Converses amb Mons. E. de B.*, n. 47). Bé es pot recordar aquí allò que escrivia el Fundador de l'Opus Dei l'any 1932, comentant alguns aspectes i conseqüències de la particular dignitat i responsabilitat que el baptisme confereix a les persones: «Cal rebutjar el prejudici que els fidels corrents no poden fer més que limitar-se a ajudar el clergat en apostolats eclesiàstics. L'apostolat dels seglars no té per què ser sempre una simple participació en l'apostolat jeràrquic: a ells ja competeix el deure de fer apostolat. I això no pas perquè rebin una missió canònica, sinó perquè són part de l'Església; aquesta missió..., la compleixen a través de la seva professió, del seu ofici, de la seva família, dels seus col·legues, dels seus amics».

Com ha dit el Fundador de l'Obra en una entrevista publicada a *L'Osservatore della Domenica*: «Quant a l'Opus Dei considerat en conjunt, bé es pot afirmar, sense cap mena d'arrogància, amb agraïment a la bondat de Déu, que no tindrà mai problemes d'adaptació al món: mai no es trobarà en la necessitat de *posar-se al dia*. Déu nostre Senyor ha *posat al dia* l'Obra una vegada per sempre, donant-li aquestes característiques peculiars, laïcals; i mai no li caldrà *adaptar-se al món*, perquè tots els seus socis són del món; no haurà de perseguir el progrés humà, perquè són tots els socis de l'Obra, juntament amb els altres homes que viuen en el món,

els qui fan aquest progrés amb llur *treball ordinari*» (*Converses amb Mons. E. de B.*, n. 72).

Déu ha volgut sens dubte que en el procés de desenvolupament teològic que ha tingut una fita en el Concili, el testimoniatge de l'esperit i la vida de l'Opus Dei hi contribuïssin en part tal vegada no petita (vegeu *Converses amb Mons. E. de B.*, n. 21), i això porta a no excloure que també en l'esdevenidor puguin rebre una nova confirmació les solucions a problemes divinament resolts, d'indole teològica o ascètica.

«*L'aggiornamento* —ha dit també Mons. Escrivà de Balaguer en una de les ocasions citades (*Converses amb Mons. E. de B.*, número 72— s'ha de fer, abans que res, en la vida personal per posar-la d'acord amb aquesta vella novetat de l'Evangeli. *Estar al dia* vol dir identificar-se amb el Crist; Crist viu i viurà sempre: *ahir i avui i pels segles* (He. 13, 8).»

I en aquests anys que ha durat el Concili i en els que l'han seguit, l'Opus Dei ha hagut de continuar fent front amb esforç cada vegada més gran de les persones i dels mitjans materials imprescindibles, a la necessitat, acrescuda de dia en dia, de donar la convenient formació ascètica i doctrinal a les persones de tota condició que, en nombre sempre més gran, han acudit als centres dirigits per l'Opus Dei i que s'han sentit cridats a l'Obra.

Algunes altres realitzacions

Responent a la necessitat d'impartir formació en tots els aspectes, inclòs l'espiritual, s'han multiplicat, especialment per iniciativa de pares i mares de família, les realitzacions en diversos indrets de Catalunya, de centres, clubs, etc., on, ultra les activitats extraescolars, es dona, als qui el demanen, un ensenyament religiós. Aquests centres, després, continuen la seva tasca en nombroses activitats a les vacances: cursos d'estiu, campaments.

Encara que sigui com una activitat més que realitzen persones de l'Opus Dei, podem esmentar aquí la d'alguns sacerdots a l'església de Santa Maria de Montalegre —un lloc molt vinculat a la història de Barcelona—, que va ésser confiada per l'arquebisbat a sacerdots de l'Opus Dei. En aquesta església, a més a més dels cultes normals, es dedica una atenció particular al ministeri de la confessió i a la predicació de recessos per a persones de tota con-

dicció —també per a sacerdots diocesans—, i en els locals annexos es donen cursos de formació religiosa, d'orientació familiar, de pedagogia catequística, etc. A vegades alguna circumstància extraordinària ha provocat una especial afluència de gent, per exemple la clausura de la fase preparatòria del procés de beatificació de Montserrat Grases, una associada de l'Opus Dei que morí el 1959, als 17 anys, a Barcelona. O la primera missa de Pau Soitxiro Nitta, un japonès que ha estat un any a Barcelona exercint el seu ministeri sacerdotal i que havia trobat la fe en el contacte amb les activitats d'alguns socis de l'Opus Dei al Japó, concretament a l'Institut d'Idiomes Seido-Juku, prop d'Osaka.

Hem anat citant mostres que poden permetre de definir les variades característiques del treball dels socis i associades, sense cap intent d'exhaustivitat: un treball que ha de tenir sempre qualitat professional, transcendència apostòlica, i ha d'oferir continuament l'ocasió d'un trobament amb Déu; i això tant si —com s'esdevé en la immensa majoria dels casos— el realitzen els socis de l'Opus Dei individualment —al costat dels altres homes, s'entén, siguin catòlics o no—, com si s'uneixen, per a alguna activitat apostòlica, a d'altres socis de l'Opus Dei i a d'altres cristians.

Citem, per acabar, dues mostres més: un centre de caràcter universitari a Barcelona, l'Institut d'Estudis Superiors de l'Empresa (IESE), que forma part de la Universitat de Navarra, i que entre els seus estudis han introduït des de fa ja uns quants anys el Programa *Master* en Economia i direcció d'Empreses, en el qual participen universitaris de diferents països. I «Talaia» que és, dins les activitats de la Secció de dones de l'Opus Dei encaminades a dignificar el treball femení, una experiència en certa manera pilot aquí: escola on es formen humanament i professionalment les auxiliars de la llar, i residència que ha de permetre de tenir la convenient autonomia en les hores que no són de treball.

Cal fer un punt final, i renunciar a un repàs de la geografia, deixar d'anar, per exemple, a Girona, a l'Institut Tècnic Agrari «Belllloc del Pla», i romandre a Barcelona. I el final és un record personal del qui escriu.

Monsenyor Escrivà de Balaguer, barceloní

Complint un deure informatiu, com altres professionals de la premsa, vaig escriure un dia sobre la cerimònia del lliurament a

Mons. J. Escrivà de Balaguer, al Saló de Cent de la Casa de la Ciutat, del títol de fill adoptiu de Barcelona. Com a barceloní, jo n'experimentava un goig, i mentre pensava en les arrels catalanes que els seus cognoms mostraven, feia, en la ment, una evocació d'aquesta petita història. Recordo unes paraules, que llavors vaig transcriure, del discurs de Mons. Escrivà de Balaguer: «A poc a poc es va acomplint allò que tant desitjava jo en aquells anys quaranta, quan anava a postrar-me als peus de la Verge a la Basílica de la Mercè i no poques vegades també davant la imatge de Nostra Senyora de Montserrat a la seva Santa Muntanya; quan parlava aleshores amb els meus fills d'aquesta estimadíssima ciutat i els recordava aquelles paraules de sant Joan: *veritas liberabit vos*, la veritat us farà lliures».

I avui, torno a reviuire aquells sentiments mentre —responent a una amable invitació del director de «Qüestions de vida cristiana», que agraeixo ben sincerament— escric sobre aquests temes.

Ferran Blasi Birbe

Nasqué a Barcelona el 1929. Estudià la carrera de Dret a la Universitat de Barcelona; ve exercint el periodisme des del 1955. Doctorat en Teologia per la Universitat del Laterà (Roma). Ha estat professor a la Facultat de Dret canònic i a l'Institut de periodisme de la Universitat de Navarra. Ordenat sacerdot el 1959. Col·laborador habitual, des de Barcelona, en diverses publicacions periòdiques, sobre temes d'informació religiosa.